

En aquesta ocasió hem reunit per separat els guanyadors dels quatre principals premis de novel·la en català: Joaquim Pijoan (premi Sant Jordi amb 'Sayonara Barcelona'), Martí Domínguez (premi Josep Pla amb 'El retorn de Voltaire'), David Nel·lo (premi Andròmina amb 'La geografia de les veus') i Gabriel Janer Manila (premi Ramon Llull amb 'Tigres'). Dos catalans, un valencià i un mallorquí contesten el nostre qüestionari de Sant Jordi. **Text: Francesc Bombí-Vilaseca**

Després de 25 anys vivint al Japó, Abraham torna a Barcelona, ciutat d'on va marxar sense acomiadar-se i on ha vingut per tancar definitivament alguns assumptes que varen quedar oberts un quart de segle enrere. Amb aquest punt de partida Pijoan (Santa Cristina d'Aro, 1948) construeix el que ell mateix ha definit com una "història d'amor postmoderna" que es debat entre la crítica i l'amor per Barcelona. L'autor havia guanyat el premi Documenta l'any 1982, però de llavors ençà no havia tornat a publicar res i s'ha dedicat també a la pintura, un altre dels temes de la novel·la

MIQUEL ANGLARILL

Joaquim Pijoan

Premi Sant Jordi (Proa)

Molta gent compra el premi Sant Jordi"

- 1 No ho sé, sóc molt mal venedor, jo. Algun de mediàtic, suposo... El Gala ha aterrat molt fort, però no l'hi sabria dir.
- 2 Els *Assaigs*, de Michel Montaigne (Proa), que ha traduït Vicent Alonso. L'estic llegint i crec que és un molt bon llibre.
- 3 Hauríem de trucar als homes del temps... Jo crec que no plourà, serà un dia assolellat.
- 4 Hi haurà la ressaca del diumen-
- 5 ge, però anirà molt bé. Pot ser un bon Sant Jordi.
- 6 Sí, encara que més que amb il·lusió estaré al servei de la causa. Em fa curiositat el contacte amb el lector, que em mereix tots els respectes i el crèdit. El lector és qui ha d'opinar i dir si li agrada o no.
- 7 Crec que els autors consolidats, o ells o els seus editors, treballen de cara a la Fira de Frankfurt, sí.
- 8 No ho crec, no parlo l'alemany, i a més sóc una mica semític.
- 9 Deu ser el pancatalanisme... Però ho veig fotut fotut, sobretot de la banda valenciana i també a les Illes, tot i que no tinc solucions. Vaig anar a la presentació del llibre de la Patrícia Gabancho *El preu de ser catalans* (Metèora), i estic en la seva línia. No confio en les solucions que donen els
- 10 La versió oficial que donen els editors és que cadascú continuarà segons els interessos del seu segell, però ningú s'ho creu. S'ha de veure: de moment ja està fent que editors més petits empenyin més, com Angle i Ara Llibres, i això és bo. La gran concentració és bona des del punt de vista de les grans promocions, però també ha d'haver-hi altres editorials potents i editorials petites, però no domino gaire l'entrellat editorial.

Entrevista

els quatre premiats

Martí Domínguez

Premi Josep Pla (Destino)

Hem d'obrir-nos a les diferències lingüístiques"

1. Quin llibre serà el més venut per Sant Jordi?
2. Quin llibre recomanaria?
3. ¿Farà bon temps o mal temps?
4. ¿Es notarà gaire que és dilluns, després d'uns anys de Sant Jordi en cap de setmana?
5. ¿Vendrà molts llibres?
6. ¿Viurà aquest Sant Jordi amb una emoció especial?
7. ¿Creu que la Fira de Frankfurt marcarà l'oferta aquest Sant Jordi?
8. ¿Vostè hi anirà?
9. Aquest any els principals premis de narrativa a Catalunya els han guanyat un mallorquí, un valencià i un català, i el principal del País Valencià l'ha guanyat un català...
10. També és el primer Sant Jordi amb la gran concentració editorial del grup 62. ¿Creu que això canviarà les regles del joc els pròxims anys?

1 És una pregunta amb trampa, no en tinc ni idea, és que no m'interessa quin és el més venut.

2 Recomanaria *Putxa postguerra* (Edicions 62), de Josep Piera, una bonica visió d'eixe exili que d'alguna manera va haver de viure molta gent. També m'agradaria fer una recomanació més científica, que és *Desert d'aigua* (La Magrana), en què el microbiòleg Carles Pedrós-Alió explica la campanya de recerca que l'hivern del 2004 el va portar a l'Àrtic.

3 A Catalunya la gent no necessita que faça bon temps per anar a comprar llibres. Una de les coses que més admiro de Catalunya és la seva naturalitat en el moment de comprar llibres; jo vinc d'un lloc on si compres llibres et poden demanar si et passa alguna cosa...

4 Que siga un dilluns farà que hi hagi moments punta, però també es podrà fer una pausa per anar a comprar algun llibre.

5 Espere vendre'n algun. Quan algú me'n compra un sempre és una sorpresa.

6 Realment amb les meves altres novel·les no vaig viure un Sant Jordi, per distints

motius, i aquest serà el primer que visc plenament, des d'una plataforma editorial potent. Estic encuriós.

7 No ho crec. Sí que crec que Frankfurt significarà reconsiderar moltes coses en l'escriure, veure com podem tenir èxit a la Fira, quins autors... Servirà de bioindicador per com ha de seguir buscant una forma d'avançar la literatura catalana. La trobe estancada en una sèrie de models, i s'ha de buscar una literatura més exigent, hi ha un excés d'anècdota: molta flamarada però poc caliu.

8 Voldria anar-hi, però no ho sé, depèn de moltes coses. Crec que és important no caure excessivament en uns autors catalans: a Frankfurt no hi ha d'anar la cultura de Catalunya sinó la de tots aquells que escrivim en català. La meua cultura és la catalana, faig literatura catalana des de València, com la podria fer des de Madrid, que és on vaig nàixer, i no per això sóc madrileny.

9 Les editorials catalanes amb mi sempre s'han portat bé, m'he trobat ben tractat. De vegades el fet de que alguns autors no es coneguin dificulta que autors valencians de bon nivell puguin publicar en Catalunya, però la realitat és que als catalans els interessa presentar-se a premis que puguin tenir prestigi, a València o on

sigui, i als que no són catalans, també; ha d'haver-hi una naturalitat, també en el moment de llegir, que cada escriptor empre el seu codi lingüístic, per a enriquir la llengua, i que en una novel·la pugui haver-hi mallorquinismes, planismes, fusterianismes i un propi idioma local. L'escriptor ha de poder emprar tranquil·lament paraules com *eixir* o *espill* sense que passa res. En aquest sentit és important obrir les editorials als autors de tota l'àrea lingüística, i pense en la riquesa que ha significat per a la literatura catalana Jesús Moncada. Hem d'obrir-nos a les diferències lingüístiques. Les editorials catalanes ja no qüestionen els diferents registres. El meu avi, Martí Domínguez Barberà, va escriure *Els horts*, que li va demanar Joan Sales, i després li van canviar tots els registres! S'ha avançat molt en això, i és molt important que se segueixca avançant.

10 Crec que pot tindre coses bones i dolentes. En el meu cas, les meues tres novel·les cauen dins del grup, perquè, tot i que la primera es a *Tres i Quatre*, la versió en castellà és a *Península*; això potencia treballar conjuntament i possibilita una promoció i una possible sortida a l'estranger. Tots els grans grups són en part perillosos i hi ha el risc que es perdi la direcció, però no sembla que hagi de passar. És molt important que Ed. 62, que ha passat moments molt durs i jo els he vist, recuperi la força que ha tingut.

Martí Domínguez (Madrid, 1966) novel·la a *El retorn de Voltaire* els darrers dies del poeta il·lustrat, quan després d'anys d'exili torna a París amb l'esperança de viure en la pròpia carn el triomf que la capital francesa li ha negat. Amb l'obra que li ha valgut el Pla, Domínguez tanca el cicle de tres novel·les dedicades a la Il·lustració francesa, que va començar fa deu anys amb *Les confidències del comte de Buffon* i va continuar amb *El secret de Goethe*

JORDI GARCIA

Entrevista

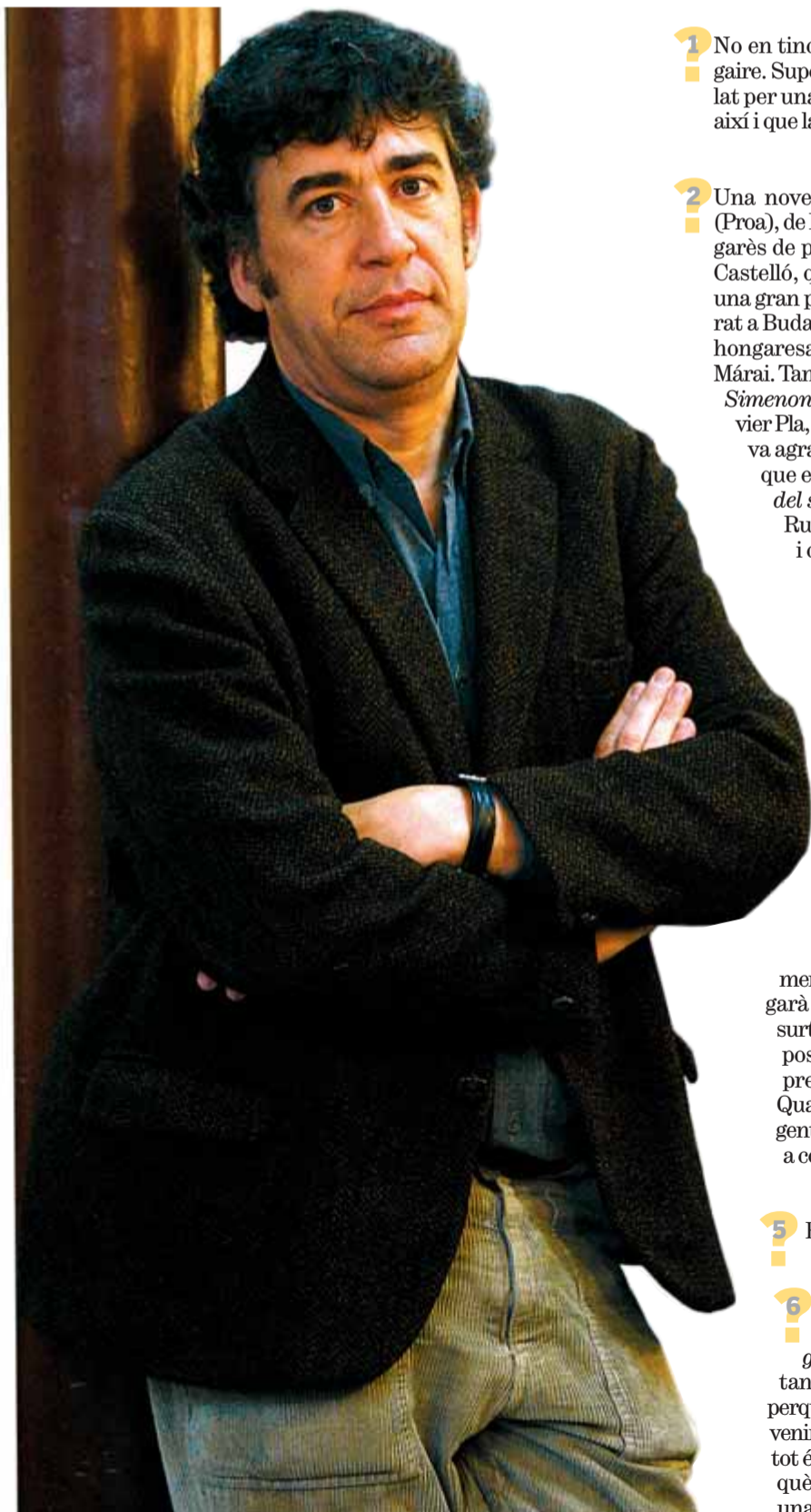
els quatre premiats

David Nel·lo

Premi Andròmina (3 i 4)

Resulta refrescant llegir valencians i mallorquins”

Inspirant-se en el mite de Baucis i Filemó, Nel·lo (Barcelona, 1959) fila en quatre monòlegs el desarrelament i la pertinença d'uns personatges que parlen des dels Muntis, entre Altafulla i Torredembarra; Buçaco, a Portugal; Ensay, a Austràlia, i en un avió del Prat a Melbourne. Amb una prosa emocionant, ens fan arribar els drings d'unes vides complexes i els motius que els han portat a marxar o a quedar-se. *La geografia de les veus* és el títol d'aquesta obra de David Nel·lo, la tercera per a adults d'un autor consolidat en narrativa infantil

M. ÀNGELS TORRES

1 No en tinc ni idea, però tampoc m'interessa gaire. Suposo que serà un llibre que anirà avaluat per una qüestió d'imatge, em temo que és així i que la cosa va a més.

2 Una novel·la magnífica que és *Édes Anna* (Proa), de Dezső Kosztolányi, un escriptor hongarès de principi del XX. La va traduir l'Eloi Castelló, que va morir fa dos mesos; ha estat una gran pèrdua. Ell havia anat a fer un lectorat a Budapest i va quedar atrapat per la cosa hongaresa... També havia traduït Kertész i Márai. També recomano el premi Joan Fuster, *Simenon i la connexió catalana* (3i4), de Xavier Pla, el vaig llegir la setmana passada i em va agradar molt. Un altre llibre que penso que està molt bé és la novel·la de *L'auca del senyor Esteve*; amb motiu de l'any Rusiñol n'han fet una edició magnífica, i crec que la novel·la és molt superior a l'obra de teatre.

3 És un dia que acostuma a haver-hi canvis, molt sovint comença amb bon temps i a mitja tarda fins i tot plovisqueja una mica i hi ha correddisses, i després torna a fer sol... Amb una mica de sort farà bon temps.

4 Ens ajuda el fet que, com que es treballa, la gent ja és al carrer, amb l'inconvenient que hi ha menys temps. Imagino que potser s'allargarà una mica al vespre, per la gent que surt de la feina, i els punts més àlgids suposo que seran al migdia i la tarda-vespre, i suposo que serà bastant festiu. Quan era festa els preocupava que la gent marxés a fora i no estigués per anar a comprar llibres, però no serà el cas.

5 Espero que sí. M'agradaria.

6 Especial potser no, però sí que tindrà l'interès afegit de tenir *La geografia de les veus* com a novetat bastant recent. Com a novetat legítima, perquè hi ha molts escriptors que s'ho fan venir bé per tenir la novetat al Sant Jordi; tot és legítim, però a mi em fa gràcia perquè la publicació ara del meu llibre és una coincidència mig casual.

7 Potser. Això de Frankfurt no tinc gens clar ni com anirà, què hauria de ser, com serà, no ho sé gens. En tot cas, m'agradaria pensar que no serà una història de cops de colze, això hauria de ser primordial. S'aixequen expectatives, i recordo quan al principi es parlava d'enviar-hi 160 escriptors: què hi han d'anar a fer? Si és una fira comercial on la feina la fan agents i editors... Fa uns dies em van dir que una novel·la juvenil meva, *Babushka* (Baula) es traduiria a l'alemany, i això ho fa facilitat l'Institut Lluç. Crec que és important aconseguir traduccions sense haver de passar pel castellà, perquè si no ho tenim fotudíssim, especialment en un moment en què el mercat en castellà és refractari a obres catalanes. Jo tinc la sort d'estar lluny de capelletes, i crec que hem de fer la nostra feina i estar una mica disposats a ensenyar-nos com a atraccions de fira.

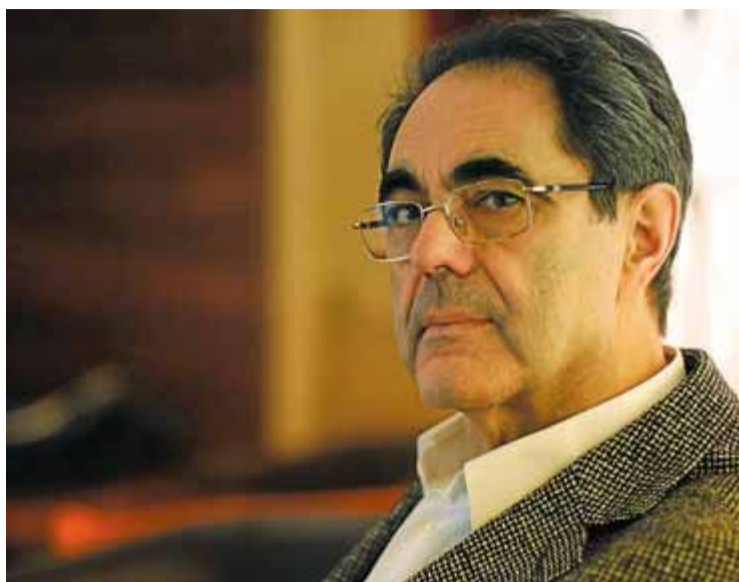
8 No ho sé. Tampoc sé si a hores d'ara ja ho hauria de saber, però la veritat és que, deixant de banda la qüestió més anecdòtica, no em treu gaire el son. Sí que és divertit, però que d'anar-hi se'n surti molt beneficiat també en dubto.

9 Jo diria que és indicatiu d'una certa normalitat i d'una certa salut mental. El que em semblaria execrable seria que a València es convoquessin premis perquè els guanyessin valencians i que aquí es convoquessin perquè els guanyessin catalans... Aquest esperit pancultural em sembla essencial i diu bastant a favor nostre, sobretot en un moment que sembla que les coses es dinamiten o que cadascú sembla que tira cap a la seva banda. De vegades un es pregunta com rebran a València la meua novel·la, hi sentiran curiositat, afinitat? Quan lleigeixo llibres de valencians algun cop hi trobo un interès afegit per la qüestió lingüística, perquè m'és refrescant, com ho és llegir coses de les Illes.

10 Pel que fa a l'actualitat s'ha de veure quina serà la política interna tant pel que fa als segells individuals com al grup. M'agradaria pensar que cada segell pugui conservar una certa independència. També és una situació paradoxal, en el sentit que ells mateixos es fan la competència, tot i que també podria ser com algú que compra tots els bars de la zona i fa una mica el que vol. Pel que fa als premis potser ho veig més delicat, tot i que no m'atreveixo a dir que més perillós: penso que els premis han de mantenir un criteri independent, com crec que és el cas dels Octubre.

1. Quin llibre serà el més venut per Sant Jordi?
2. Quin llibre recomanaria?
3. ¿Farà bon temps o mal temps?
4. ¿Es notará gaire que és dilluns, després d'uns anys de Sant Jordi en cap de setmana?
5. ¿Vendrà molts llibres?
6. ¿Viurà aquest Sant Jordi amb una emoció especial?
7. ¿Creu que la Fira de Frankfurt marcarà l'oferta aquest Sant Jordi?
8. ¿Vostè hi anirà?
9. Aquest any els principals premis de narrativa a Catalunya els han guanyat un mallorquí, un valencià i un català, i el principal del País Valencià l'ha guanyat un català...
10. També és el primer Sant Jordi amb la gran concentració editorial del Grup 62. ¿Creu que això canviarà les regles del joc els pròxims anys?

XAVIER BERTRAL

Entrevista

Gabriel Janer Manila (Algaída, 1940) fa arrencar *Tigres* amb la mort de Joseph, últim membre d'una nissaga de banquers. A la resta de les 238 pàgines en tenim els motius i la investigació del seu traspàs, en una trama d'embolica que fa fort

Gabriel J. Manila

Premi Ramon Llull (Planeta)

Som una cultura que té mil anys d'història"

- 1 El meu, *Tigres*, no? Aquest és el que jo voldria, he, he. És un llibre que fa de bon llegir i que un s'ho pot passar bé. I possiblement serà un dels més venuts.
- 2 *Tirant lo Blanc*, ara hi ha una edició nova que han fet a Gandia i que està molt bé.
- 3 Farà un bon dia però abans farà patir, com sempre. Sant Jordi sempre fa patir.
- 4 Els anys que va caure en dissabte i després en diumenge, i encara recordo que fa uns anys va caure el dia de Pasqua mateix, els editors i llibreters patien molt i deien que aniria fatal, però després sempre van estar molt contents. Ells pensen que la festa del llibre és un dia en què la gent treballa, i abans o després d'anar a la feina es mouen entre els llibres: és una de les màgies del Sant Jordi. Ha fet patir pensar una altra fórmula, en què la gent ha de sortir a posta un dia de festa a comprar llibres i ha de deixar d'anar-se'n fora perquè ja és primavera. He sentit queixes, però després tothom queda content perquè és una festa molt poderosa i ben feta: no és una festa dels editors ni dels llibreters, és la festa d'una col·lectivitat, d'un poble.
- 5 Ja ho voldria.
- 6 Seré a Barcelona, com cada Sant Jordi.
- 7 No crec que Frankfurt sigui gaire determinant pel que fa al Sant Jordi. Frankfurt és una altra cosa, una fira de compra

i venda, res més, allà no hi val tota l'emotivitat i la càrrega d'autoafirmació que té el Sant Jordi. És evident que és meravellós el fet que la cultura catalana sigui la convidada d'honor, perquè també serà una manera de dir "som aquí, existim". Cal obrir les finestres de la fira i cridar: "Existeix aquesta cultura i és una llengua poderosa que paga la pena i té mil anys d'història amb una literatura..."

- 8 Sí, hi vaig cada any des de fa anys. Conec molt bé el paper que fan els països convidats i les coses que mouen per allà.
- 9 Fa molts d'anys que hi ha aquesta varietat: el premi Ciutat de Palma l'ha guanyat moltes vegades gent del Principat i del País Valencià, i a l'inrevés, gent de les Illes ha guanyat premis aquí... Aquesta idea d'unitat de la llengua i de la literatura ja no deixa cap dubte, de fa molts d'anys. Formem part d'una literatura unitària i diversa; naturalment que cada autor hi posa el segell, l'aire i l'atmosfera propis. Si la nostra literatura només s'escriu en estàndard seria terrible: hi ha pluralitat de tons, de registre, i tot això és riquesa.

- 10 No ho sé. Ara hi ha aquesta tendència a unificar editorials i fer grups més potents. Tant de bo que tot això repercuteixi després en la projecció exterior. El gran avantatge que veig per als escriptors en tot això és que hi ha més possibilitats que els llibres traspassin cap a fora. El premi Ramon Llull, que he guanyat amb *Tigres*, per primer cop es tradueix sistemàticament al castellà i al francès: és un altre premi, realment.

Per Sant Jordi, regala PAIDÓS

De la psicòloga francesa Marie-France Hirigoyen

L'espiritualitat del segle XXI

«Intel·ligent i molt entretingut»

The New York Times

Les claus per a l'educació

www.paidos.com